

GAZETA BEZPŁATNA

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Nr 126 lipiec — wrzesień 2015 r.

ISSN 1508 – 4558 nakład 6.000 egz.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie

20 września 2015 r. Skansen w Olsztynku

Mój komentarz

Lato powoli mija, a my piszemy o lecie. I to jak. „Dnie były dłuższe i pozie-
trze fejniesze” - to frag-
ment tekstu, który znajdzie-
cie Państwo w przysto-
wywanym „Elementarzu
gwary warmińskiej”. Nie
musicie jednak czekać na
wydanie tego tomu, by
poznać realia wiejskie-
go życia. I poczuć czasy
minione. Piszę o nich dr
hab. Izabela Lewandowska.
Warto dowiedzieć się, co
zazwyczaj Warmiacy robi-
li „po świętym Antonim”,
a kiedy w oknach wysta-
wiano gromnice. Dziś
realia życia na wsi są inne.
A ponieważ w lipcu został
wybrany nowy zarząd
Warmińsko-Mazurskiej
Izby Rolniczej, to w naszym
(Waszym) piśmie znajdzie-
cie Państwo informacje
o tym, ale – co z pewnością
wielu rolników zainteresuje
także informacje o działa-
niach Izby z związku z suszą.
Powoli o niej zapominamy,
ale konsekwencje możemy
już niebawem odczuć wszy-
scy, wszyscy konsumenci.
Dlatego też pozwalam
sobie zwrócić Waszą uwagę
na te teksty. Nie tylko te
zresztą. Mam nadzieję, że
będziecie mieli nie tylko
przyjemność z czytania,
ale także liczne informacje
pojawiające się w tekstach,
po prostu będą przydatne.
A może macie jakieś ocze-
kiwania? Napiszcie do nas
– w kolejnym numerze
chętnie podejmiemy tema-
ty przez Was sugerowane.
Miłej lektury.

Redaktor

KONFERENCJA

24.09.2015 r., godz. 10⁰⁰ – 13⁰⁰

**„Współpraca UWM z samorządami
w rozwoju gospodarczym i kulturowym Warmii i Mazur”**
Sala Konferencyjna w Kotlewni, Kortowo, UWM ul. Prawocheńskiego 9

1. Powitanie:

- Rektor UWM, Prof. Ryszard J. Górecki
- Przewodniczący ZG, Stanisław Grzegorz Trzaskowski
- Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego Gustaw Marek Brzezina

2. Referaty:

- Ryszard J. Górecki *„UWM przyszłości Warmii i Mazur”*
- Gustaw Marek Brzezina *„Wsparcie finansowe regionu z aktualnego programu UE”*
- Jerzy Jaroszewski *„Badania powiązane z gospodarką”*
- Jerzy Przyborowski *„Znaczenie kształcenia dla rozwoju regionu”*
- Stanisław Trzaskowski *„Oczekiwana współpraca samorządów z UWM w obszarze gospodarczym, kulturowym i turystyczno-rekreacyjnym”*
(także takie tematy: transport drogowy, OZE, sprawa deficytu wodnego, ochrona dziedzictwa kulturowego)
- Henryk Kamiński *„Możliwości współpracy samorządów z biznesem Warmii i Mazur”*
- Piotr Grzymowicz *„Aktualna współpraca rozwojowa miasta Olsztyn z sąsiednimi gminami”*

3. Dyskusja

4. Podsumowanie (Prof. Ryszard J. Górecki)

5. Lunch– Przystań Kortowo

Organizatorzy: Rektor UWM, Przewodniczący Związku Gmin Warmii i Mazur

APEL DO SAMORZĄDÓW

INWESTUJEMY W ZDOLNĄ MŁODZIEŻ

CO ROKU JEDNO STYPENDIUM DLA NAJZDOLNIEJSZEGO UCZNIA

Robert Abakanowicz i zespół

Reklama

Kierownik Biura Reklamy

Sylwia Szkamruk

tel. 89 535 48 92 fax 89 535 48 91 e-mail: inter@cso.pl

Korekta:

Jolanta Grochowska

Grafika, skład, łamanie:

Zbigniew Nowicki, tel. 515 241 779

e-mail: reklama@data.pl

Wydawca:

INTER PRIM Sp. z o.o. ul. Św. Wojciecha 2/23

10-038 Olsztyn

Dyrektor Wydawnictwa

Irena Węgrowska

Zarząd wydawnictwa:

Prezes Wydawnictwa

Jarosław Kosiński

inter-prim@neotrada.pl

Redakcja:

ul. Św. Wojciecha 2/23, 10-038 Olsztyn

tel./fax 89 535 48 90, 89 535 48 91, 89 535 48 92

e-mail: inter@cso.pl

Kolportaż poprzez Poczta Polska do firm i instytucji na terenie Olsztyna, do 116 urzędów miast, gmin, miast i gmin oraz 19 sta-
rostw. Wszystkie sołectwa woj. warmińsko-mazurskiego (2354),
nadleśnictwa (39). Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Urząd
Marszałkowski i Urząd Wojewódzki.

Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów oraz zastrzega
sobie prawo dokonywania skrótów w publikowanych artyku-
łach i nadesłanych materiałach. Redakcja nie odpowiada za
treść ogłoszeń oraz jakość nadesłanych materiałów. Wszelkie
prawa zastrzeżone.

Młody rolnik

Kryteria dostępu oraz zasady ubiegania się o pomoc finansową na operacje typu „Premie dla młodych rolników” w ramach poddziałania „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 będą różnić się od tych z PROW 2007-2013.

Jedną ze zmian w tym roku jest między innymi to, że wnioski o przyznanie pomocy należy składać do Kierownika biura powiatowego ARiMR właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa w terminie od 20 sierpnia do 2 września 2015 r. W ubiegłych latach wniośki składano bezpośrednio w Oddziale Regionalnym ARiMR. Wnioski o przyznanie pomocy można składać osobiście, przez upoważnioną osobę, listem poleconym lub pocztą kurierską. W ramach PROW 2014-2020 do rozdysponowania jest 718 mln euro.

Termin ten oraz zasady ubiegania się o premie podał do publicznej wiadomości Prezes ARiMR Andrzej Gross w dzienniku o zasięgu ogólnopolskim oraz na portalu internetowym Agencji. Ogłoszenie naboru wniosków było możliwe dzięki wejściu w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie pomocy dla młodych rolników.

Drugą i chyba najważniejszą zmianą jest wprowadzenie dwóch pojęć: urządzanie i kierowanie gospodarstwem rolnym. Uznaje się, że osoba rozpoczęła urządzanie gospodarstwa jeśli stała się właścicielem lub weszła w posiadanie gospodarstwa o powierzchni UR wynoszących co najmniej 1 ha. Przez kierującego gospodarstwem rozumie się osobę fizyczną, która prowadzi gospodarstwo osobiście na własny rachunek i we własnym imieniu oraz ponosi koszty w związku z prowadzeniem tego gospodarstwa. Kierowanie gospodarstwem można rozpocząć dopiero po otrzymaniu decyzji przyznającej pomoc.

O premię może się starać osoba, która:

- ma nie więcej niż 40 lat,
- posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe,
- przedłoży biznesplan dotyczący rozwoju gospodarstwa oraz co ważne zobowiąże się do zrealizowania tego biznesplanu,
- po raz pierwszy rozpoczyna prowadzenie gospodarstwa rolnego jako kierujący gospodarstwem, co oznacza, że do dnia złożenia wniosku nie prowadziła gospodarstwa rolnego jako kierujący,
- stała się właścicielem lub objęła w posiadanie gospodarstwo rolne (czyli zaczęła urządzanie gospodarstwa) przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, lecz nie wcześniej niż na 12 miesięcy przed jego złożeniem.

Inne wymagania dotyczą wielkości ekonomicznej gospodarstwa, która nie może być mniejsza niż 13 tysięcy euro i nie większa niż 150 tysięcy euro.

Pomoc może być przyznana również osobie nieposiadającej kwalifikacji zawodowych, jeżeli osoba ta zobowiąże się do ich uzupełnienia z wyłączeniem stażu pracy w okresie 36 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Za staż pracy w rolnictwie uznaje się okres liczony do dnia złożenia wniosku o przyznanie pomocy, w którym wnioskodawca:

- podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub domownik lub ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności rolniczej,
- był zatrudniony w gospodarstwie rolnym na podstawie umowy o pracę, na stanowisku związanym z prowadzeniem produkcji rolnej.

Kolejny wymóg dotyczy powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie rolnym. Musi być ona co najmniej równa średniej krajowej, a w województwach o średniej niższej niż krajowa - średniej wojewódzkiej i nie większa niż 300 hektarów. Przy czym określony został wymóg, że przynajmniej 70% minimalnej wielkości stanowi przedmiot własności beneficjenta, użytkowania wieczystego lub dzierżawy z zasobu własności rolnej Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

Ponadto beneficjent zobowiązany będzie do prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie, a w wyniku realizacji biznesplanu wartość ekonomiczna gospodarstwa wzrośnie co najmniej o 10%.

W ramach tego działania będzie przyznana premia w wysokości 100 tys. złotych będzie wypłacana w dwóch ratach:

- I - w wysokości 80% czyli 80 tys. zł, którą wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się w terminie 9 miesięcy od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy. Wpłata pierwszej raty pomocy następuje w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami,

- II - w wysokości 20% czyli 20 tys. zł, wypłaca się na wniosek o płatność, który składa się po realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do dnia upływu 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

Do wniosku o przyznanie pomocy dołącza się:

- zaświadczenie wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego potwierdzające brak wpisu w ewidencji podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej lub o okresach podlegania opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej,
- dokument potwierdzający tytuł prawny do gospodarstwa,
- biznesplan na elektronicznym nośniku danych oraz wydruk podsumowania biznesplanu,
- dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji zawodowych,
- kopię dokumentu tożsamości osoby,
- oświadczenie osoby przekazującej gospodarstwo o wyrażeniu zgody na przeprowadzenie kontroli przez Agencję,
- w przypadku wnioskodawcy pozostającego w związku małżeńskim:
 - kopię dokumentu tożsamości małżonka,
 - zaświadczenie dotyczące małżonka wydane przez naczelnika właściwego urzędu skarbowego potwierdzające brak wpisu w ewidencji podatników podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej, lub o okresach podlegania opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej,
- kopię dokumentu tożsamości wnioskodawcy,
- oświadczenie małżonka wnioskodawcy o wyrażeniu zgody na ubieganie się o przyznanie pomocy przez wnioskodawcę.

Kierownik biura powiatowego Agencji wydaje decyzję w sprawie przyznania pomocy w terminie 180 dni od dnia zakończenia terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

Przy ustaleniu powierzchni użytków rolnych w gospodarstwie sumuje się powierzchnię użytków rolnych stanowiących przedmiot:

- własności,
- użytkowania wieczystego,
- dzierżawy z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na podstawie umowy dzierżawy zawartej na okres co najmniej 5 lat, jednak nie krótszy niż do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy,
- dzierżawy od podmiotów innych niż wymienione wyżej, zawartej - w formie aktu notarialnego z datą pewną, - na okres co najmniej 10 lat, jednak nie krótszy niż do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy.

W przypadku, gdy o pomoc ubiegają się oboje małżonkowie i oboje spełniają warunki jej przyznania, pomoc przyznaje się tylko jednemu z nich, co do którego współmałżonek wyraził pisemną zgodę.

Do wniosku o przyznanie płatności dołącza się:

- dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości rolnych wchodzących w skład gospodarstwa,
- dokument potwierdzający rozpoczęcie realizacji biznesplanu,
- kopię lub wydruk strony z ewidencji przychodów i rozchodów w gospodarstwie lub księgi przychodów i rozchodów, lub księgi rachunkowej, lub ewidencji przychodów i rozchodów prowadzonej na podstawie odrębnych przepisów, zawierającej informację o zdarzeniach gospodarczych, które wystąpiły w gospodarstwie beneficjenta po dniu doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy.

Kolejność przysługiwania pomocy jest ustalana na podstawie danych i informacji zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz dołączonych do niego dokumentów. Kierownik BP niezwłocznie po przyznaniu punktów przekazuje informację do Dyrektora OR. Dyrektor po otrzymaniu przedmiotowej informacji na jej podstawie niezwłocznie ustala kolejność przysługiwania pomocy w województwie i przekazuje informację Prezesowi ARiMR. Prezes Agencji podaje do publicznej wiadomości na stronie internetowej informację o kolejności przysługiwania pomocy w poszczególnych województwach.

Wsparcie finansowe dla rolników produkujących żywność w ramach uznanych unijnych lub krajowych systemów jakości żywności objęte Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Na rynku żywności coraz częściej można zauważyć zwiększony popyt na żywność wysokiej jakości np. pochodzącą z produkcji ekologicznej czy produkowaną metodami zapewniającymi ścisłą kontrolę procesu produkcji. W Polsce rynek produktów wysokiej, ponadstandardowej, potwierdzonej jakości jest jeszcze na początkowym etapie rozwoju. W związku z powyższym ze środków PROW 2014-2020 w ramach poddziałania „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” przewidziano pomoc finansową przeznaczoną dla rolników przystępujących do unijnych lub krajowych systemów jakości żywności oraz tych którzy już wytwarzają swoje produkty w systemach jakości, a nie otrzymali wsparcia w ramach tego samego systemu w działaniu „Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności” objętego PROW 2007-2013.

Zasady przyznawania pomocy określa Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 sierpnia 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015r. poz. 1195).

Pomoc może zostać przyznana rolnikowi aktywnemu zawodowo, spełniającemu określone warunki, który uczestniczy w unijnych lub krajowych systemach jakości i wytwarza przynajmniej jeden z produktów przeznaczonych bezpośrednio lub po przetworzeniu do spożycia przez ludzi:

- a) których nazwy zostały wpisane do rejestru gwarantowanych tradycyjnych specjalności lub rejestru chronionych nazw pochodzenia i chronionych oznaczeń geograficznych,
- b) objęte systemem rolnictwa ekologicznego,
- c) objęte systemem ochrony nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich,
- d) objęte systemem integrowanej produkcji roślin,
- e) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Jakość Tradycja”,
- f) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Meat Program”,
- g) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Pork Quality System”,
- h) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Tuszki, elementy i mięso z kurczaka, indyka i młodej polskiej gęsi owsianej”,
- i) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Kulinarne mięso wieprzowe”,
- j) zgodnie ze specyfikacją i standardami systemu „Quality Assurance for Food Products” – „Wędliny”.

Wniosek o przyznanie pomocy, składa się do dyrektora oddziału terenowego ARR, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy, na formularzu udostępnionym przez ARR. Termin składania wniosków o przyznanie pomocy ogłasza

Prezes Agencji Rynku Rolnego. Pierwszy nabór wniosków będzie prowadzony w dniach **od 1 grudnia 2015 r. do 29 stycznia 2016 r.**

Wnioskodawca składa wniosek:

- odrębnie dla każdego produktu w przypadku unijnych systemów jakości: „Gwarantowana Tradycyjna Specjalność”, „Chroniona Nazwa Pochodzenia”, „Chronione Oznaczenie Geograficzne”, „Ochrony nazwy pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich” oraz w przypadku krajowego systemu jakości: „Jakość Tradycja”.
- łącznie dla produktów wytwarzanych w ramach unijnego systemu jakości: rolnictwo ekologiczne oraz krajowych systemów jakości: „Integrowana produkcja”, „Quality Meat Program”, „Pork Quality System”, „Quality Assurance for Food Products”.

Pomoc jest przyznawana według kolejności ustalonej na podstawie sumy punktów, przyznawanych w poszczególnych kryteriach oceny:

- a. wielkość powierzchni użytków rolnych,
- b. ilości gatunków oraz sztuk posiadanych zwierząt,
- c. przynależność wnioskodawcy do jednej z form organizacyjnych grup producentów,
- d. posiadanie dobrowolnego ubezpieczenia produkcji rolnej, innego niż ubezpieczenie obowiązkowe.

Pierwszeństwo w uzyskaniu pomocy mają wnioskodawcy, którym przyznano największą liczbę punktów. W przypadku wnioskodawców, którym przyznano taką samą liczbę punktów, o kolejności przyznawania pomocy decyduje powierzchnia posiadanych użytków rolnych – począwszy od najmniejszej.

Wnioskodawca po otrzymaniu decyzji w sprawie przyznania pomocy, może otrzymać wsparcie finansowe dopiero po złożeniu wniosku o płatność do dyrektora oddziału terenowego ARR właściwego na miejsce zamieszkania lub siedzibę beneficjenta w terminie 90 dni od dnia upływu danego okresu pomocy. Pomoc finansowa w ramach poddziałania „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” będzie udzielana jako roczna płatność motywująca, w wysokości nie przekraczającej limitu określonego dla każdego systemu oddzielnie:

- 3200 zł dla unijnych systemów: „Gwarantowana Tradycyjna Specjalność”, „Chroniona Nazwa Pochodzenia”, „Chronione Oznaczenie Geograficzne”, „Ochrona nazwy pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich”,
- 3000 zł dla unijnego systemu rolnictwo ekologiczne,
- 2750 zł dla krajowego systemu integrowana produkcja roślin,
- 1470 zł dla krajowego systemu „Jakość Tradycja”,
- 2386 zł dla krajowego systemu „Quality Meat Program”,
- 1700 zł dla krajowego systemu „Pork Quality System”,
- 2000 zł dla krajowych systemów „Quality Assurance for Food Products”.

Wysokość pomocy za każdy okres ustala się na podstawie dokumentów potwierdzających poniesione koszty oraz określających ich wysokość. Wsparcie jest udzielane w formie refundacji poniesionych kosztów:

- kontroli po której wydawany jest stosowny certyfikat,
- składki na rzecz grupy producentów,
- zakupu specjalistycznych publikacji,
- zakupu pułapek feromonowych, barwnych i lepowych w przypadku „Integrowanej produkcji”.

Pomoc będzie wypłacana przez okres trzech lat uczestnictwa w systemach jakości w formie płatności obejmujących trzy kolejne dwunastomiesięczne okresy pomocy (na każdy okres oddzielny wniosek) a jej wysokość nie może przekroczyć maksymalnie równowartości 2000 euro na gospodarstwo rocznie.

Szczegółowe informacje na temat warunków i trybu przyznawania pomocy (w tym formularze wniosków) w tym programie dostępne są: na stronie internetowej Agencji Rynku Rolnego

www.arr.gov.pl

oraz w siedzibie

Oddziału Terenowego ARR

w Olsztynie, ul. Partyzantów 1/2

tel. 89 535 47 33, 89 535 47 29 lub 535 47 23

Unijne systemy jakości żywności

	Chroniona Nazwa Pochodzenia (ChNP) Europejski znak przyznawany wyjątkowej jakości produktom regionalnym, których wszystkie surowce pochodzą z określonego obszaru geograficznego oraz wszystkie fazy wytwarzania mają miejsce na tym obszarze. Nazwa i wyjątkowa jakość produktu są ściśle związane z miejscem pochodzenia.
	Chronione Oznaczenie Geograficzne (ChOG) Europejski znak przyznawany produktom, których co najmniej jedna faza wytwarzania odbywa się na danym obszarze, a ich jakość, renoma lub inne cechy charakterystyczne związane są z pochodzeniem geograficznym.
	Gwarantowana Tradycyjna Specjalność (GTS) Europejski system obejmujący produkty, które swój tradycyjny charakter zawdzięczają wieloletniej historii wytwarzania. Także ich składniki lub metoda produkcji muszą być tradycyjne. Instrumenty te zapewniają ochronę producentów przed nieuczciwą konkurencją i pozwalają im promować swoje wyroby. Jednocześnie informują konsumenta o specyfice i unikatowości tych produktów.
	Rolnictwo ekologiczne Rolnictwo ekologiczne jest to system gospodarowania o zrównoważonej produkcji roślinnej i zwierzęcej, w którym do ochrony roślin aktywizowane są procesy przyrodnicze. W produkcji rolniczej wykorzystuje się naturalne nawozy oraz metody biologiczne i mechaniczne. Wykluczone jest stosowanie syntetycznych nawozów, chemicznych środków ochrony roślin, regulatorów wzrostu, dodatków paszowych i organizmów modyfikowanych genetycznie (GMO). Rolnictwo ekologiczne to metoda produkcji przyjazna dla środowiska. Uprawy bez agrochemii i kontrolowane metody wytwarzania produktów przyczyniają się do zachowania różnorodności biologicznej, a wytworzona żywność ma wysoką jakość.

Krajowe systemy jakości żywności

	Jakość Tradycja System, w którym wytwarzane są jedynie produkty charakteryzujące się tradycyjnym składem, sposobem produkcji lub szczególną jakością wynikającą z ich tradycyjnego charakteru.
	Quality Meat Programme (QMP) Krajowy system jakości żywności, dający sprzedawcom detalicznym i konsumentom gwarancję oraz podstawę do większego zaufania wobec jakości wołowiny. Właściwości wołowiny QMP, takie jak np. kruchość czy soczystość, w wysokim stopniu spełniają oczekiwania konsumenta. W ramach tego systemu wytwarzana jest młoda wołowina i wołowina wysokiej jakości.
	System Jakości Wieprzowiny PQS (Pork Quality System) Kompleksowy, zintegrowany systemem produkcji wieprzowiny wysokiej jakości, którego celem jest produkcja chudego, nieprzetłuszczonego mięsa wieprzowego, przy zachowaniu ważnych dla konsumentów i przetwórców parametrów jakości mięsa, zwiększających jego trwałość, przydatność kulinarną i przetwórczą oraz smakowitość i atrakcyjność dla konsumentów. Przewyższa w tym zakresie wieprzowinę powszechnie dostępną w handlu.
	System Gwarantowanej Jakości Żywności (QAFP) System multiproductowy obejmujący kulinarne mięso wieprzowe, kulinarne mięso z piersi kurczaka i indyka oraz tuszki i elementy młodej polskiej gęsi owsianej oraz wędliny. Ogólne założenia systemu przewidują, że obejmuje on swoim zasięgiem wszystkie ogniwa łańcucha produkcyjnego w wybranych branżach, buduje wiarygodności uczestników łańcucha żywnościowego w oczach konsumenta, produkty opatrzone znakiem QAFP są identyfikowalne na wszystkich etapach produkcji, a hodowcy w Systemie QAFP dbają o dobrostan zwierząt i ochronę środowiska.
	Integrowana Produkcja „Integrowana Produkcja” to system wymagający stosowania prawidłowo dobranego płodozmianu i agrotechniki, racjonalnego nawożenia, opartego na rzeczywistym zapotrzebowaniu pokarmowym roślin, oraz wykorzystywania, w sposób zrównoważony, postępu technicznego i biologicznego w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu, a także zwracania szczególnej uwagi na ochronę środowiska i zdrowie ludzi. Integrowana ochrona roślin polega na stosowaniu różnych metod: biologicznych, agrotechnicznych, fizycznych i chemicznych, pozwalających utrzymać populację chorób, szkodników i chwastów poniżej progów ekonomicznej szkodliwości. Chemiczną ochronę roślin stosuje się tylko w uzasadnionych przypadkach, wyznaczonych progami ekonomicznej szkodliwości agrofagów. Ogranicza się ją do stosowania środków ochrony roślin bezpiecznych dla środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt.

Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych Olsztyńskiego Zakładu Komunalnego

Wiele mówi się ostatnio o selektywnej zbiórce odpadów. O ile z plastikiem, szkłem i makulaturą wiemy jak postępować, o tyle o odpadach problemowych i niebezpiecznych nie wiemy nic. Skoro nie wiemy nic mieszaamy je z odpadami komunalnymi i szybko o nich zapominamy.

Olsztyński Zakład Komunalny, wypełniając ustawowe obowiązki gminy Olsztyn, wychodzi naprzeciw mieszkańcom i umożliwia pomoc w odpowiednim unieszkodliwianiu własnie tych odpadów.

OKZ stworzyło tzw. PSZOK, czyli Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Na ten cel Spółka pozyskała środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Wartość całej inwestycji wyniosła ponad 3 miliony złotych.

Mieszkańcy gminy Olsztyn mogą bezpłatnie dostarczać do PSZOK odpady pochodzące z ich gospodarstw domowych, oprócz papieru, plastiku i szkła opakowaniowego, również odpady problemowe i niebezpieczne m.in: zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny, opony, baterie, metale, odpady biodegradowalne, wielkogabarytowe i tekstylne, przeterminowane leki, termometry rtęciowe, rozpuszczalniki, detergenty, farby, kleje, a także w ograniczonym zakresie odpady budowlano-remontowe.

Jak należy oddawać odpady?

Należy podjechać do punktu przyjęcia odpadów (jest oznaczony), tam są pracownicy.

Pracownicy przekazują stosowne oświadczenia mieszkańcom i w zależności od rodzaju odpadów informują o sposobie ich przekazania do PSZOK.

Jeśli są to odpady niebezpieczne oddaje się je w punkcie przyjęcia odpadów (odpady są przechowywane w magazynie odpadów niebezpiecznych w specjalnych pojemnikach).

W przypadku gdy odpady są zbyt ciężkie, mieszkaniiec może poprosić o pomoc pracownika, który ma do dyspozycji specjalny wózek i może pomóc w dostarczeniu odpadu z auta do magazynu.

Jeśli mieszkaniiec przywozi odpady problemowe takie jak gruz, opony, odpady wielkogabarytowe pracownik kieruje mieszkaniica pod wiatę. Wiatka jest zbudowana tak, żeby można było podjechać samochodem i bezpośrednio z niego segregować odpady do poszczególnych kontenerów. Pracownik nie rozładowuje odpadów, ale wskazuje odpowiednie pojemniki, a mieszkaniiec we własnym zakresie je rozładowuje. W wyjątkowych przypadkach np. gdy są to osoby niepełnosprawne pracownicy służą pomocą.

**Punkt znajduje się w Olsztynie przy ul. Lubelskiej 43D
i jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 6⁰⁰—18⁰⁰,
a także w soboty w godzinach 6⁰⁰—14⁰⁰**

Spółka prowadzi działania w zakresie edukacji ekologicznej zmierzające do kształtowania prawidłowych postaw proekologicznych i pogłębiania wiedzy w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami wśród mieszkańców Olsztyna, w szczególności dzieci. Uczestnikom programów i wycieczek są przedstawiane podstawowe wiadomości z zakresu selektywnej zbiórki surowców wtórnych oraz zasady postępowania z odpadami problemowymi i niebezpiecznymi. Programy zajęć edukacyjnych są dostosowane do grupy wiekowej uczestników.

OZK sp. z o.o. w ramach edukacji ekologicznej realizuje: Wycieczki edukacyjne dla dzieci, młodzieży, studentów i dorosłych po terenie Spółki, (2014 r. – 1 856 os., I półrocze 2015 r. – 1 338 os.)

Programy i zajęcia edukacyjne dla przedszkoli i szkół, (2014 r. – 3 898 os., I półrocze 2015 r. – 2 195 os.)

Akcje ekologiczne w współpracy z partnerami np.: akcja Fundacji Arka pn. **LISTY DLA ZIEMI** w 2014 r. wzięło udział 2 406 os., a w 2015 r. 2 563 os., akcja Fundacji Arka pn. **DZIEŃ CZYSTEGO POWIETRZA** 1 923 os.

Dr hab. Izabela Lewandowska
z cyklu: Dziedzictwo kulturowe

Spuścizna wieku XIX – cz. 6:

Lato na Warmii

Na lato kożdan na Warniji czekoł. Dnie były dłuższe i poietrze fejniesze, a grózkzi mogli w słónku swoje stare gnoty wygrzoć. Zaro po śwantam Antónam brok buło kosić trowa na siano coby łuschnóć zdójrzuło. Jek tuż zboże buło rychtyk dorzeniałe i wyschniante ludzie śli w pole żniwować. W lesie sia pokozuwały psiyrsze grzyby i jegody, a w łogrodzie czerzianiały jonki, z których sia robziuko smakozite marmelody i zino. Jek bez pora dniów buł gorónc i parno, to potam byli grznioty i psioruny.

To fragmentaryczny opis letnich zajęć Warmiaków z przygotowanego do druku *Elementarza gwary warmińskiej*. Cztery pory roku. Niebawem ukaże się on w księgarniach.

Letnie prace polowe

rys. Anna Rok

Lato było na Warmii bardzo oczekiwane. Dzieci nie mogły doczekać się wakacji, kąpiei w rzekach i jeziorach, a dorośli zbierania pło-
 nów. Między 13 a 15 czerwca, czyli po świętym Antonim, Warmiacy przystępowali do pierwszych sianokosów, bo zazwyczaj było wtedy kilka ciepłych i słonecznych dni. Następne dni wykorzystywano na flancowanie brukwi i oczyszczanie z chwastów zagonów buraków pastewnych. Prace te, przy użyciu motyk, wykonywały przeważnie kobiety i młodzież. Najtrudniej było usunąć oset i komosę. Chwasty te rosły szybko i zagłuszały uprawy. Nie wolno było dopuścić do ich zakwitnięcia, bo niemiłosiernie się rozpleniały. Wyrastające już ponad buraki czy zboże, wyrывano ręcznie, mniejszym podcinano korzenie małą motyczką osadzoną na sztorc.

Kolejny ważny dzień w kalendarzu liturgicznym, który również wyznaczał prace polowe na katolickiej Warmii, to 2 lipca, kiedy wspomniano Matkę Boską „Jagodną” (od tego dnia można było jeść jagody bez uszczerbku dla zdrowia). Przez stulecia, także na Warmii, na mąkę i kaszę zbierano nasiona niektórych gatunków roślin dziko rosnących, co było uzupełnieniem niskich zbiorów zbóż. W ogóle zbieractwo w gospodarce wiejskiej odgrywało znaczną rolę. Owoce lasu służyły za pokarm ludziom i zwierzętom, a także stanowiły surowiec do wytwarzania octu i alkoholu. Chętnie zbierano owoce

jałowca, z których robiono piwo jałowcowe i mocną gorzałkę. Czarne jagody spożywano na surowo lub przechowywano w butelkach na zimę. Z malin i jeżyn wytwarzano soki i wina; żurawinę zbierano jesienią, a nawet zimą. Orzechy stanowiły cenny pokarm dla ludzi, a żołędzie dla świń. W lasach rosły ogromne ilości grzybów, które chętnie zbierano. Część z nich spożywano na bieżąco, a borowiki czy smardze suszono i przechowywano na późniejszy czas. Grzyby stanowiły uzupełnienie pożywienia, chętnie jadano je w okresie postu. W celach leczniczych zbierano cebulę, kłącza, lodygi, liście i kwiaty roślin dziko rosnących.

Dużą wagę przywiązywano do przydomowych sadów i ogródków. Część płodów zjadano na bieżąco, inne, jak jabłka, gruszki, wiśnie, czereśnie albo czerwone porzeczki przetwarzano na zimę. Większość owoców ziarnkowych suszono w piecu (jabłka, gruszki) po uprzednim pocięciu ich na mniejsze kawałki i usunięciu nasion. Susz z jablek i gruszek przechowywano w workach płóciennych lub papierowych i używano do kompotów, przygotowywanych bezpośrednio przed spożyciem. Na słońcu suszono czarne jagody, które były dobre do herbaty leczniczo stosowane przeciw bieguncce. Z owoców o większej zawartości wody (porzeczki, wiśnie, czarne jagody) robiono soki. Były to czasami soki surowe, uzyskiwane w trakcie mechanicznego wyciskania, czasami poddane odparowaniu w specjalnych urządzeniach domowej produkcji.

W drugiej połowie lipca zaczynał się zasadniczy okres żniw. Zależnie od pogody, zboża zbierano w cyklicznych odstępach: jęczmień ozimy około św. Jana (24 czerwca), jęczmień jary około św. Małgorzaty (19 lipca), żyta ozime około św. Jakuba (25 lipca), pszenice ozime na św. Dominika (5 sierpnia), zboża ozime na św. Wawrzyńca (10 sierpnia), owies i groch blisko Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (15 sierpnia).

Barwnie opisuje żniwa Edward Cyfus w książce *Moja Warmia*, który wspomina je z lat 50. XX wieku, w opisie posiłkuje się wspomnieniami swoich dziadków. W tamtych czasach w indywidualnych gospodarstwach traktor był rzadkością, zboże żęto kosiarkami ciągnionymi przez konie. Żeby wjechać maszyną na pole, należało najpierw użyć kos. Ręczny obkos był konieczny, żeby maszyna miała się jak poruszać. Za kosiarzem szła kobieta, najczęściej żona, i wiązała skoszone zboże w snopki powrósem z cienkiej wiązki zboża. Później starsi ludzie lub dzieci ustawiali snopki w stygi. Na zakończenie z najpiękniejszych kłosów i polnych kwiatów wiązano bukiet, zwany „plonem”. Należało jeszcze zagrabić rżysko. Do tego służyła grabiarka, do której zaprzęgano jednego konia.

Czas żniw był najbardziej pracowitym okresem w gospodarstwie, roboty było wtedy tak dużo, że potrzebna była pomoc sąsiadka. Jej kolejność rolnicy ustalali między sobą, spotykając się przed kościołem po niedzielnej mszy. Gospodarz również wynajmował ludzi do pomocy. Rąk do pracy w rodzinie było w żniwa zawsze za mało.

Zwiezione z pola snopy składowano obok stodoły. Już następnego dnia zaczynała się młócka. Słoma po pierwszych omłotach była w stodole składowana luźno, tak jak siano i używana jako ściółka w chlewach dla świń, bydła i koni, ale także – cięta na sieczkę – była karmą dla koni. Po zakończeniu młócenia rozpoczynały się prace ziemne i w pole ruszały pługi. Rżyska musiały być zaorane.

Lato to okres częstego występowania burz z piorunami, a na wsi największym nieszczęściem był ogień, który w kilka minut mógł zniszczyć całe gospodarstwo. Warmiaci – jako lud pobożny – wierzyli, że ogień spowodowany był gniewem Boga. Oprócz ludzkich zaniedbań, najczęstszą przyczyną pożaru były wyładowania atmosferyczne. Podczas grzmotów i błyskawic w oknach stawiano zapalone gromnice i całymi rodzinami modlono się na klęczkach, by Pan Bóg w swej łaskawości nie dopuścił do pożaru w obejściu.

Dzisiaj wraca moda na własne przetwory z darów lasu i ogrodu. Odbywają się też pokazy tradycyjnych prac polowych, w tym sianokosów i żniwowania. Chociaż na polskiej wsi od dawna rolnicy posługują się nowoczesnymi maszynami, niech pamięć o tradycyjnych uprawach roli pozostanie...

Samorząd województwa warmińsko-mazurskiego kontynuuje wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2014-2020

Gustaw Marek
Brzezin

Marszałek Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Nabór wniosków na wsparcie przygotowawcze w ramach działania LEADER

Zarząd województwa warmińsko-mazurskiego od 15 do 31 lipca 2015 roku przeprowadził pierwszy nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

Celem działania Leader jest dążenie do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i wzmocnienia kapitału społecznego, w tym z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych i wspieranie inicjatyw lokalnych. To także tworzenie miejsc pracy i tworzenie warunków umożliwiających podjęcie pracy osobom dotąd pozostającym bez pracy, jak również tworzenie korzystnych warunków do powstawania nowych firm, co sprzyja zwiększeniu potencjału osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy. Realizacja działania wykorzystywać będzie lokalne zasoby, takie jak: miejscową infrastrukturę, lokalizację (położenie geograficzne), dziedzictwo kulturowe, historyczne (tradycję), przyrodnicze, potencjał mieszkańców, itp.

Wsparcie przygotowawcze jest działaniem, które ma na celu zachowanie i dalszy rozwój potencjału administracyjnego lokalnych grup działania w okresie poprzedzającym przygotowanie lokalnych strategii rozwoju, ich wybór i udzielenie im wsparcia w ramach kosztów bieżących i aktywizacji. Intencją wsparcia przygotowawczego jest również podtrzymanie ciągłości funkcjonowania lokalnych grup działania w okresie przejściowym, a tym samym wsparcie w realizacji lokalnych strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów 2007-2013 oraz w przygotowaniu nowych lokalnych strategii rozwoju na lata 2014-2020.

W ramach przeprowadzonego naboru lokalne grupy działania złożyły 11 wniosków o przyznanie pomocy na łączną kwotę dofinansowania 1 408 000 zł.

Dbamy o zrównoważony rozwój całego regionu, także obszarów wiejskich, które obejmują większość powierzchni Warmii i Mazur – mówi marszałek województwa Gustaw Marek Brzezin. Działania na rzecz rozwoju infrastruktury wiejskiej, odnowy wsi, a tym samym poprawy warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej trwają u nas od wielu lat. Będziemy je kontynuować także w nowej perspektywie unijnej, ponieważ mamy świadomość, że lata zaniedbań na tych obszarach wymagają dalszych inwestycji. To dobrze, że budowę i modernizację dróg lokalnych, a także działania związane z energią odnawialną będziemy mogli dofinansowywać z nowego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Sylwia Jaskulska

Członek Zarządu
Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Budowa lub modernizacja dróg lokalnych

Kolejny nabór wniosków o przyznanie pomocy, w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 będzie obejmował wsparcie na budowę lub modernizację dróg lokalnych, w zakresie działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich”. O dofinansowanie będą mogły ubiegać się gminy, związki międzygminne, powiaty oraz związki powiatów.

Pomoc w tym zakresie obejmować będzie budowę, przebudowę lub zmianę nawierzchni dróg gminnych lub powiatowych, zwanych ogólnie drogami lokalnymi. Wsparcie finansowe przyznawane będzie na operację, której koszty kwalifikowalne nie będą współfinansowane w drodze wkładu z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności lub jakiegokolwiek innego unijnego instrumentu finansowego oraz innych programów przeznaczonych na inwestycje drogowe. Inwestycje drogowe będą mogły być realizowane na obszarze należącym do gminy wiejskiej, gminy miejsko wiejskiej i gminy miejskiej, z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 000 mieszkańców.

Pomoc na drogi lokalne obejmie refundację następujących kosztów kwalifikowalnych, które są uzasadnione zakresem operacji, niezbędne do osiągnięcia jej celu oraz racjonalne, tj. budowę, przebudowę lub zmianę nawierzchni drogi lokalnej, koszty ogólne, budowę kanałów technologicznych w ciągu budowanej lub przebudowywanej drogi związanych z potrzebami zarządzania tą drogą lub potrzebami ruchu drogowego, zakup sprzętu, materiałów i usług służących realizacji operacji oraz podatek od towarów i usług (VAT).

Planowana kwota środków na cele budowy lub modernizacji dróg lokalnych w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dla województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 30 000 000 euro.

Szczegółowe informacje na temat wsparcia na budowę lub modernizację dróg lokalnych zawarte zostały w projekcie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej na operacje typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Fundusze unijne to nie tylko wielomilionowe inwestycje, to również działania w skali mikro, traktujące potrzeby małych miejscowości i ich mieszkańców. Wsparcie z unijnej kasy trafia tam dzięki powołanym do życia Lokalnym Grupom Działania, będącym swoistym łącznikiem między lokalnymi społecznościami, a samorządem województwa, jako instytucji wdrażającej unijne pieniądze. Lokalne Grupy Działania łączą ze sobą przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, prywatnego i społecznego. Wspólnie opracowują strategię działania, ogłaszają konkursy i rozdzielają środki unijne na projekty najbardziej potrzebne w okolicy i dostosowane do potrzeb jej mieszkańców. Dlatego tak istotne jest wsparcie LGD w okresie przejściowym między kończącym się programem 2007-2013, a rozpoczynającą się nową perspektywą finansową 2014-2020. Dzięki Lokalnym Grupom Działania powstaje bardziej przyjazna przestrzeń publiczna sprzyjająca lokalnym społecznościom.

Instytucja Wdrażająca:
Urząd Marszałkowski Województwa
Warmińsko-Mazurskiego
Departament Rozwoju
Obszarów Wiejskich i Rolnictwa
ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn
sekretariat: (89) 521 92 50, fax (89) 521 92 59
sekretariat PROW: (89) 521 92 85, fax (89) 521 92 89
e-mail: dow@warmia.mazury.pl

Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza V kadencji

31 maja rolnicy wybrali swoich przedstawicieli do Rad Powiatowych Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej.

Wybory do walnych zgromadzeń samorządu rolniczego mają charakter pośredni i dwustopniowy. W pierwszym etapie wyborów - członków Rad Powiatowych Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej. Następnie Członkowie Rad Powiatowych wybrali ze swojego grona Przewodniczących Rad Powiatowych i Delegatów do Walnego Zgromadzenia Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej.

Po zakończeniu wyborów 8 lipca 2015 r. odbyło się I Walne Zgromadzenie W-MIR, które wybrało Zarząd Izby, Delegata do Krajowej Rady Izb Rolniczych oraz Komisję Rewizyjną i Komisję Budżetową.

29 lipca 2015 r. podczas posiedzenia Krajowej Rady Izb Rolniczych Pan Mirosław Borowski- nasz Delegat do KRIR został wybrany Wiceprezesem Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W skład Zarządu W-MIR weszli:

Jan Heichel

Prezes W-MIR

Romuald Tański

Wiceprezes W-MIR

Marek Kuźniewski

Członek Zarządu W-MIR

Zofia Stankiewicz

Członek Zarządu W-MIR

Krzysztof Wiśniewski

Członek Zarządu W-MIR

Od prawej: Jan Heichel – Prezes W-MIR, Romuald Tański – Wiceprezes W-MIR, Zofia Stankiewicz, Krzysztof Wiśniewski i Marek Kuźniewski – członkowie Zarządu W-MIR oraz Mirosław Borowski – Delegat do KRIR i jednocześnie Wiceprezes KRIR

**Potrzebujesz
informacji i pomocy z zakresu rolnictwa?**

Zapraszamy!

Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza

ul. Lubelska 43 A, 10-410 Olsztyn

tel/fax 89 534 05 67

www.wmirol.org.pl

wmirol@wmirol.org.pl

facebook.com/WMIROL

**Biuro czynne od poniedziałku do piątku
w godz. od 7³⁰ do 15³⁰**

Działania W-MIR w sprawie suszy

Wiosna i lato 2015 roku upłynęły pod znakiem ekstremalnych warunków pogodowych. Długookresowy brak opadów deszczu w okresie, gdy większość roślin uprawnych znajduje się w fazie intensywnego wzrostu i wymaga odpowiedniego zaopatrzenia w wodę poważnie zakłóciły vegetację i spowodowały nieodwracalne straty w uprawach rolnych. Klimatyczny bilans wodny obejmujący okres od 1 kwietnia do 30 września, nie uwzględnia zapasów wody z roku poprzedzającego i absolutnie nie oddaje stanu faktycznego, wskutek czego na polach, łąkach i pastwiskach występowały oznaki suszy, natomiast system monitoringu suszy rolniczej nie potwierdzał wystąpienia suszy.

Warmińsko-Mazurska Izba Rolnicza z ogromnym niepokojem przyjmowała kolejne sygnały o postępujących stratach w uprawach rolnych wskutek panującej suszy. Dlatego w dniu 8 lipca br. Walne Zgromadzenie podjęło stanowisko w sprawie zagrożenia klęską suszy z apelem do Rządu Rzeczypospolitej Polskiej o podjęcie pilnych działań mających na celu wdrożenie niezbędnej pomocy dla gospodarstw dotkniętych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi. Stanowisko Walnego Zgromadzenia zostało przesłane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, parlamentarzystów Warmii i Mazur, Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, Krajowej Rady Izb Rolniczych.

W związku z brakiem podjęcia oczekiwanych przez samorząd rolniczy rozwiązań, Zarząd Izby w dniu 18 sierpnia

br. złożył wniosek do pani Ewy Kopacz – Prezesa Rady Ministrów o uznanie województwa warmińsko-mazurskiego za dotknięte klęską suszy oraz wystosował pismo do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego o pilne powołanie komisji szacujących straty w użytkach zielonych, kukurydzy, motylkowatych wysokobiałkowych i roślinach okopowych. W dniu 24 sierpnia br. Wojewoda Warmińsko-Mazurski zorganizował spotkanie z przedstawicielami W-MIR, W-MODR, ANR, ARiMR, ARR oraz KRUS. Podczas spotkania Wojewoda Warmińsko-Mazurski podjął decyzję o szacowaniu szkód we wszystkich gminach województwa, z uwzględnieniem oprócz wskazanych w monitoringu upraw, także kukurydzy i trwałych użytków zielonych. W powołanych przez Wojewodę komisjach szacujących szkody biorą również udział przedstawiciele Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej. W dniu 3 września br. Zarząd Izby zwrócił się do Wojewody o szacowanie strat w uprawach warzyw gruntowych, gdyż producenci warzyw wskutek spadku plonów spowodowanych suszą nie są w stanie wywiązać się z zawartych umów kontraktacyjnych.

Zarząd Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej podczas licznych wystąpień w programach radiowych i telewizyjnych lobbował za objęciem gospodarstw poszkodowanych w wyniku klęski suszy niezbędną pomocą.

Rolnictwo ekologiczne,

Warmia i Mazury ze względu na unikalną i niezwykle piękną różnorodność krajobrazu, duży udział lasów i terenów zadrzewionych a także dużą liczbę jezior i oczek wodnych oraz rozgałęzioną sieć małych rzek obfitują w wyjątkowe walory przyrodnicze. Blisko połowa powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego podlega prawnej ochronie obszarowej na mocy ustawy o ochronie przyrody z 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. 2004 nr 92, poz. 880). Pojezierza i tereny przyległe do Zalewu Wiślanego zyskały rangę obszarów węzłowych o znaczeniu międzynarodowym w strukturze Europejskiej Sieci Ekologicznej – ECONET.

Walory środowiska przyrodniczego województwa powinny stanowić naturalny potencjał zrównoważonego rozwoju, a działania społeczno-gospodarcze na tym terenie – zapewnić, równowagę ekologiczną w podstawowych ekosystemach, niezbędne warunki biologicznej odnowy środowiska oraz dalszy rozwój gospodarczy.

Nasze województwo charakteryzuje się specyficznymi cechami przyrodniczymi, gospodarczymi i społecznymi, różniącymi je od innych regionów Polski. Do najważniejszych należą:

- niewielkie zagęszczenie ludności na jednostkę powierzchni (54 osoby/1 km² wobec 122 średnio w kraju);
- małe zanieczyszczenie atmosfery szkodliwymi emisjami gazów i pyłów;
- brak zanieczyszczenia gleby metalami ciężkimi oraz brak potencjalnych przesłanek do występowania tego typu zagrożeń na większą skalę;
- rozgałęzioną sieć rzek i jezior, która powoduje zupełnie inny niż w kraju system krążenia wód powierzchniowych i wglębnych, w związku z czym wymagają specjalnej ochrony;
- unikalna i niezwykle piękna różnorodność krajobrazowa, stwarzająca szczególne warunki do rozwoju licznych form turystyki, wypoczynku i lecznictwa;
- zróżnicowana konfiguracja terenu i mozaikowość gleb, uzasadniająca stosowanie odpowiednich kierunków użytkowania ziemi oraz zachowanie właściwego poziomu intensyfikacji produkcji rolnej; wynika to z konieczności zapobiegania procesom erozyjnym i wypłukiwaniu składników pokarmowych z gleby;
- niski poziom uprzemysłowienia obszaru, w tym brak przemysłu uciążliwego dla środowiska;
- korzystna struktura obszarowa rolnictwa prywatnego, wyrażająca się względnie wysoką przeciętną powierzchnią użytków rolnych na 1 gospodarstwo;
- znaczna powierzchnia lasów skoncentrowana w środkowej i południowej części regionu, pozwalająca na wykorzystanie cennych zasobów ubocznego użytkowania lasu;
- liczne zadrzewienia śródpolne oraz dziesiątki oczek wodnych o wielofunkcyjnym znaczeniu ekologicznym i krajobrazowym.

Uwarunkowania te jednoznacznie wskazują na możliwość rozwoju rolnictwa (w tym rolnictwa ekologicznego), leśnictwa, turystyki i rekreacji oraz rybactwa. Rolnictwo ekologiczne to system oparty o gospodarkę naturalną, wykorzystujący zdobycze wiedzy w zakresie uwarunko-

a środowisko naturalne

wań ekologicznych i biologicznych produkcji rolniczej, wykluczający stosowanie syntetycznych środków podstawowych i wspomagających; m.in. pestycydów i nawozów mineralnych w produkcji roślinnej; pasz przemysłowych, antybiotyków i innych dodatków – w chowie i hodowli zwierząt. W rolnictwie ekologicznym gospodarstwa są traktowane jako jednolity „organizm”, w którym łatwo zbilansować obieg materii i energii. Produkcja roślinna na gruntach ornych i użytkach zielonych przede wszystkim ma zapewnić paszę objętościową dla przeżuwaczy, głównych producentów obornika, podstawowego dostawcy składników odżywczych do gleby.

Rolnictwo ekologiczne to sposób gospodarowania, który aktywizując przyrodnicze mechanizmy produkcyjne poprzez stosowanie środków naturalnych nieprzetworzonych technologicznie zapewnia trwałą żyzność gleby i zdrowotność zwierząt oraz wysoką jakość biologiczną produktów rolniczych. Oprócz tego decyduje o ograniczeniu dopływu biogenów do gleby i wody.

Rolnictwo ekologiczne jest bardziej przyjazne i wykazuje o wiele korzystniejszy wpływ na środowisko przyrodnicze niż rolnictwo, w którym podstawą gospodarowania są przemysłowe środki produkcji w postaci nawozów mineralnych i pestycydów wspomaganych regulatorami wzrostu i retardantami. W tym systemie gospodarowania zaleca się wykorzystywać w procesie produkcji naturalne powiązania i zależności występujące w przyrodzie, a w agrotechnice węzłowe ogniwo wytwórczości roślinnej, jakim jest płodozmian.

Pozytywny wpływ rolnictwa ekologicznego przejawia się wzrostem zawartości materii organicznej i aktywności biologicznej gleby. Głównie jest to wynik aplikacji (w znacznej ilości) nawozów naturalnych i organicznych a także poszerzenie liczebności gatunków roślin wybieranych do uprawy. Taki system gospodarowania zwiększa zatem bioróżnorodność, co w znacznym stopniu wpływa na atrakcyjność krajobrazu. Dotyczy to głównie różnorodności gatunkowej roślin, która na gruntach ornych zagospodarowanych metodami ekologicznymi jest od 30 do 250% większa. Rolnictwo ekologiczne charakteryzuje się też niższym stopniem emisji dwutlenku węgla i amoniaku, co ogranicza zanieczyszczenie powietrza. Jest to przede wszystkim wynikiem zakazu stosowania środków produkcji pozyskiwanych drogą chemicznej syntezy, których otrzymywanie jest ściśle związane z emisją gazów cieplarnianych. Inną przyczyną może być również niższa obsada zwierząt oraz zróżnicowane sposoby wykorzystywania pasz w gospodarstwach ekologicznych.

System rolnictwa ekologicznego na trwale zagościł na Warmii i Mazurach. Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w naszym województwie zarejestrowano 4234 gospodarstwa ekologiczne, gospodarujące na powierzchni ponad 90 tysięcy hektarów. Z racji pozytywnego wpływu na środowisko o wybitnych walorach przyrodniczych, unikatowych w skali europejskiej i światowej, jest to proces bardzo pożądaný. Szczególnie korzystne oddziaływanie rolnictwa ekologicznego na środowisko bierze się z przyjętych uwarunkowań produkcji.

Prof. dr hab. Marek Marks
Katedra Agroekosystemów
UWM w Olsztynie

<http://pl.freeimages.com/>

Współfinansowano ze środków WFOŚiGW w Olsztynie

NIE TYLKO DZIECI DAJĄ SIĘ NABRAĆ

ORGANIZATORZY:

Kampania realizowana w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2013 – 2015

„Nie tylko dzieci dają się nabrać...” – to zdanie stało się hasłem przewodnim autorskiego projektu działań Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie. Pojawia się ono między innymi na przygotowanym przez funkcjonariuszy plakacie, który przedstawia bardzo smutną dziewczynkę, głowę ma spuszczoną, w rękę ściska misia. Stoi na torach, ma rozpięty rozporek... Czego się wstydzi?... Na to pytanie ma odpowiedzieć tekst zamieszczony u dołu plakatu – *Jeśli wyjeżdżasz do pracy za granicę – sprawdź nowego pracodawcę!* I o tym właśnie jest kampania.

Od maja bieżącego roku funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie realizują autorski projekt działań w ramach Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2013 – 2015. Hasłem projektu, którego realizacja rozpoczęła się w maju, stało się zdanie „Nie tylko dzieci dają się nabrać...”. Policjanci poprzez opracowane materiały informacyjne, plakaty, spotkania edukacyjne chcą uświadliwić na niebezpieczeństwa związane z pochopnym podjęciem decyzji o wyjeździe za granicę, zwłaszcza w celach zarobkowych. Chcą również wyjaśnić, czym jest handel ludźmi i jak prawo chroni ofiary tego procederu. Do współpracy w realizacji projektu Komenda Miejska Policji w Olsztynie zaprosiła funkcjonariuszy Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskiego Oddziału Straży Granicznej w Kętrzynie oraz przedstawicieli Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie i Europejskich Służb Zatrudnienia – EURES (EUropean Employment Services).

Konieczność podejmowania działań prewencyjnych w zakresie handlu ludźmi wynika przede wszystkim z faktu, iż przestępstwo to godzi w podstawowe wartości, takie jak wolność i godność ludzka, a poza tym jest trzecim, po handlu bronią i narkotykami, najbardziej dochodowym przestępstwem na świecie. Przybiera różne formy – ofiary wykorzystywane są m. in. w prostytucji, żebractwie, w pracy przymusowej. Coraz popularniejsze staje się również wykorzystanie ofiar do wyłudzenia świadczeń socjalnych, czy też popełniania innych przestępstw. Narażone są zwłaszcza osoby, które decydując się na wyjazd do pracy poza granicę kraju korzystają z niesprawdzonych ofert.

Opracowała:

Lidia Cynt

Wydział Prewencji KMP w Olsztynie

Policja radzi!

Jeśli planujesz podjąć pracę za granicą, przestrzegaj poniższych zasad:

1. Nie przyjmuj ofert pracy od osób, których nie znasz lub znasz słabo i krótko – jeśli planujesz podjęcie pracy za granicą, skorzystaj z pomocy urzędu pracy lub profesjonalnego, legalnie działającego pośrednika. Dowiedz się, w jaki sposób może pomóc Ci pośrednik w sytuacji, gdy warunki pracy okażą się inne niż zapowiadano, jeśli pracodawca nie wywiązuje się z umowy.
2. Upewnij się, że firma lub osoba oferująca pracę istnieje. W tym celu ustal jej adres, telefon i koniecznie skontaktuj się z przedstawicielem tej firmy/ z tą osobą.
3. Uważnie czytaj dokumenty, które pokazuje Ci pośrednik, w szczególności te, które wymagają Twojego podpisu. O wszystkie wątpliwości pytaj pośrednika i nigdy nie podpisuj dokumentu, którego treści nie rozumiesz!
4. Zbierz informacje o kraju, do którego wyjeżdżasz – dowiedz się np. jak regulowane jest zatrudnianie obcokrajowców, zwłaszcza poza Unią Europejską. Zanotuj i zabierz ze sobą adres i numer telefonu najbliższego polskiego konsulatu w kraju, do którego wyjeżdżasz.
5. Dopełnij wszystkich formalności, m.in. sprawdź ważność swoich dokumentów jeśli wyjeżdżasz na ich podstawie, przygotuj wszystkie dokumenty konieczne do podjęcia pracy (np. poświadczenia kwalifikacji zawodowych) oraz ubezpiecz się (od następstw nieszczęśliwych wypadków i ewentualnych kosztów leczenia).
6. Zrób kserokopie dokumentów, które ze sobą zabierasz, tj. paszportu, dowodu osobistego, wiz, pozwolenia na pracę, umowy o pracę. Kserokopie te zostaw osobom bliskim, które zostają w kraju.
7. Zostaw bliskim adres, pod którym będziesz przebywać za granicą, numer telefonu, imię i nazwisko pracodawcy oraz nazwiska osób, z którymi wyjeżdżasz. O każdej zmianie miejsca pobytu, informuj bliskich w kraju.
8. Ustal z bliskimi to, jak często będziesz z nimi w kontakcie, o jakiej porze dnia. Ustalcie również formę przekazania informacji, że dzieje się z Tobą coś niepokojącego, zwłaszcza, gdy nie będziesz mógł powiedzieć o tym wprost.

Myśliwi wzbogacają ekosystem zwierzyną drobną

W okolicach Dźwierzut w powiecie szczycieńskim wypuszczono na wolność 100 młodych zajęcy. Inicjatorami akcji są myśliwi z Koła Łowieckiego „Ryś” Dźwierzuty, którzy już od trzech lat prowadzą działania związane z introdukcją zwierzyny drobnej w swoim rejonie.

Tak naprawdę przygotowania do trzyletniej akcji introdukcji rozpoczęły się już w 2011 roku. Wtedy to myśliwi zdecydowali, że podejmą intensywne działania związane z redukcją drapieżnika, aby tym samym zwiększyć szanse przeżycia zwierzyny drobnej w środowisku. Zarząd koła postanowił nawet premiować tych, którzy zdecydują się na odstrzelenie drapieżników.

Skrzydlaty problem

- W minionym roku w dwóch naszych obwodach łowieckich, gdzie zostały wypuszczone zajęcy, bażanty i kuropatwy pozyskano blisko 250 drapieżników, w tym kuny, jenoty, borsuki i lisy – wylicza Franciszek Malewicz, łowczy KŁ „Ryś” Dźwierzuty. – Liczymy na to, że za intensywny odstrzał drapieżników wezmą się także koledzy z sąsiednich kół łowieckich. Tylko w ten sposób możemy zwiększyć szansę zwierzynie drobnej na przeżycie w naszym rejonie. Problem pozostają jeszcze niestety wałęsające się psy i koty – dodaje.

Do niedawna w Linowie – nieopodal miejscowości, gdzie wsiedlono zajęcy i kuropatwy funkcjonowało składowisko odpadów. Teraz teren ten poddano rekultywacji i tym samym w okolicy pojawia się znacznie mniej drapieżników skrzydlatych, w tym kruków i bielików, które właśnie w okolicach składowiska chętnie żerowały, a zwierzyna drobna była dla nich łatwym łupem. Teraz po zamknięciu składowiska sytuacja diametralnie się zmieniła.

- Zdarza się, że w niedalekiej odległości od miejsca, gdzie introdukowaliśmy zwierzynę widywano nawet kilkanaście zajęcy na raz – mówi Franciszek Malewicz. – To cieszy, ponieważ świadczy o tym, że wykonaliśmy wszyscy kawał naprawdę dobrej roboty.

Przywiezione z Podlasia

W sumie w minionych latach w okolicach Dźwierzuty wypuszczono kilkaset sztuk zwierzyny drobnej. Myśliwi nie zawsze sięgali po pieniądze z zewnątrz, aby zakupić zajęcy, bażanty i kuropatwy. Znaczna część środków pochodziła bowiem z budżetu koła. Kilka razy uzyskali wsparcie z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – instytucji, która o wielu lat wspiera

inicjatywy proekologiczne na Warmii i Mazurach. W czwartek, 30 lipca w okolicach Dźwierzut wypuszczono 100 zajęcy. Kilkumiesięczne zwierzęta przywieziono z Podlasia. Cała akcja kosztowała ponad 30 tys. zł, z czego 10 tys. zł pochodzi właśnie z WFOŚiGW w Olsztynie. Zajęcy przez blisko tydzień „mieszkały” w specjalnie przygotowanych wolierach, pełnych krzewów i zadrzewień. To tu adoptowały się do nowego otoczenia. Raz dziennie zajęcom przywożono pożywienie i wodę. Teren ogrodzono specjalną siatką, a myśliwi cały czas pełnili dyżury i pilnowali wolier.

Myśliwi teren dla zajęcy ogrodzili siatką, aby te mogły w spokoju zaadaptować się do nowych warunków

Fot. Grzegorz Siemieniuk

Przez kilka dni zajęcy przebywały w specjalnych wolierach

Fot. Grzegorz Siemieniuk

- Chodziło przede wszystkim o ochronę zajęcy przed drapieżnikami, ponieważ mogły stać się łatwym łupem kuny czy lisa – tłumaczy Franciszek Malewicz. - W czwartek je wypuściliśmy, ale jeszcze przez kilka dni będziemy w to miejsce przywozić pożywienie. Nie zapomnimy także o zajęcach w zimie, kiedy to już tradycyjnie dokarmiamy zwierzynę. Dla zajęcy przywieziemy buraki cukrowe i siano – deklaruje.

Teraz czas na kuropatwy

Niektóre z zajęcy – samice – zostały zakolczykowane. Te wypuszczone w lipcu mają je w kolorze białym. W poprzednich latach zwierzęta introdukowane posiadały oznaczenia w innych barwach.

- I dzięki temu wiemy, kiedy napotkamy zając został wcześniej wypuszczony – wyjaśnia łowczy Malewicz. - Kiedyś w tych miejscach zając był naprawdę bardzo często spotykany. Powoli do tego wracamy. Nasze ponadtrzyletnie starania przyniosły już pożądany skutek, ale liczymy się z tym, że akcje trzeba będzie jeszcze powtórzyć.

Jeszcze we wrześniu tego roku w okolicach Dźwierzut zostanie wypuszczone ponad 180 kuropatw. Będzie to możliwe dzięki specjalnemu programowi, który opracowało Szczycieńskie Towarzystwo Przyrodnicze. W tym roku w powiecie szczycieńskim zostanie wypuszczone ponad 800 kuropatw. Akcja zostanie dofinansowana przez WFOŚiGW w Olsztynie.

Grzegorz Siemieniuk

Jest dofinansowanie w ramach programu ochrony jezior Warmii i Mazur

1 września Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie uruchomił nabór wniosków o dofinansowanie w konkursie „Program ochrony jezior Polski Północnej – jeziora Warmii i Mazur”. Alokacja środków w tym programie wynosi 200 tys. zł. Dofinansowanie otrzymają te projekty, których efektem będzie opracowanie planów działań ochronnych i/lub rekultywacyjnych dla obszaru zlewni jezior znajdujących się na terenie województwa warmińsko-

Jezioro Mamry

fot. Grzegorz Siemieniuk

-mazurskiego. Maksymalna kwota bezzwrotnej pomocy to do 50 proc. kosztów kwalifikowanych, jednak nie więcej niż 20 000 zł na 1 projekt i 1 beneficjenta. Wnioski należy składać wyłącznie elektronicznie w informatycznym systemie generowania wniosków (System Wniosków), dostępnym na stronie internetowej Funduszu www.wfosigw.olsztyn.pl. Nabór wniosków potrwa do końca 2015 roku.

Beata Kowalska

W ramach dofinansowania można otrzymać nawet 20 tys. zł na opracowanie planów działań ochronnych i/lub rekultywacyjnych jezior

W Olsztynie odbyło się forum „Nic o nas bez nas”

W sobotę 25 lipca 2015 r. w Hotelu Park w Olsztynie odbyło się Forum ekologicznych organizacji pozarządowych „Nic o nas bez nas”. Organizatorem spotkania był Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie i Fundacja Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich.

Forum skierowane było do organizacji pozarządowych działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, obecnych i przyszłych partnerów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, którzy korzystają ze środków krajowych lub dotacji unijnych na realizację celów związanych z ochroną środowiska. Wśród zaproszonych gości nie zabrakło Członka Zarządu Województwa Sylwii Jaskulskiej. Spotkanie poprowadził Prezes Zarządu WFOŚiGW w Olsztynie Adam Krzyśków, który omówił zagadnienia związane ze współpracą Wojewódzkiego Funduszu z organizacjami pozarządowymi, a także doświadczenia w tym zakresie i plany na przyszłość. Z kolei Jolanta Piotrowska Prezes Fundacji Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich omówiła przykłady dobrych praktyk realizowanych przez Fundację Ochrony Wielkich Jezior Mazurskich. Podczas spotkania Mariusz Rychcik - dyrektor Regionalnego Centrum Projektów Środowiskowych przybliżył uczestnikom forum zagadnienia związane z nową edycją Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, a co za tym idzie możliwościami pozyskania środków przez organizacje pozarządowe na realizację kolejnych

projektów unijnych. W forum wzięło udział ponad 40 przedstawicieli stowarzyszeń i fundacji.

Lucyna Janiszewska

Podczas forum Jolanta Piotrowska - prezes FOWJM w Giżycku omówiła zagadnienia oraz przykłady dobrych praktyk realizowanych przez Fundację

Fot. Lucyna Janiszewska

Wojewódzki Fundusz dofinansowuje zakup sprzętu dla OSP

Druhowie z Górowa Iławeckiego po raz kolejny otrzymali dofinansowanie z WFOŚiGW w Olsztynie na zakup sprzętu, który ułatwi im pracę i zwiększy bezpieczeństwo samych ratowników. Strażacy w sierpniu otrzymali kamerę termowizyjną.

Jednostka w Górowie Iławeckim istnieje już od 126 lat i obecnie w swych szeregach skupia 35 strażaków. W miejscowej remizie stacjonują trzy samochody – lekki Lublin 3 służący do ratownictwa technicznego, a także dwa średnie wozy gaśnicze – Star244 i uterenowiony Mercedes Benz Atego 1429 AF. Ratownicy dysponują także specjalistycznym sprzętem wykorzystywanym m.in. w ratownictwie chemicznym i motopompę. Zakup ten był możliwy dzięki wsparciu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie. W sierpniu ratownicy otrzymają kamerę termowizyjną. Koszt zakupu urządzenia oszacowano na 18 tys., z czego dotacja z Funduszu wyniesie 10 tys. zł. Resztę strażakom dołożą sponsorzy, w tym Lasy Państwowe. Umowę dofinansowania zakupu kamery podpisano 13 sierpnia w siedzibie WFOŚiGW w Olsztynie.

Podpisanie umowy dofinansowania zakupu kamery termowizyjnej odbyło się w czwartek 13 sierpnia w siedzibie WFOŚiGW w Olsztynie

– Potrzebujemy tego sprzętu jak ryba tlenu – mówi Adam Ciosek, Prezes Zarządu OSP w Górowie Iławeckim. – Wcześniej takie urządzenia musieliśmy pożyczać od strażaków z Bartoszcza. Bywało, że na kamerę musieliśmy czekać nawet godzinę, a wiadomo, że w takich chwilach czas jest niezwykle cenny. Liczy się każda minuta, sekunda – dodaje.

Druhowie ostatni raz pożyczoną kamerę użyli wiosną tego roku, podczas zadymienia jednego z budynków w Górowie Iławeckim. Przy pomocy odpowiedniego sprzętu udało się zlokalizować źródło ognia i tym samym uniknąć niepotrzebnych strat. Teraz będą pracowali na własnym sprzęcie. Zanim jednak ratownicy zabiorą ze sobą kamerę na akcję, to przejdą odpowiednie przeszkolenie.

– Rocznie wyjeżdżamy do około 130 wydarzeń – mówi prezes Adam Ciosek. – Co prawda pożary stanowią tylko niewielki procent naszych wyjazdów, ale musimy być gotowi w każdej chwili na takie zdarzenia jak pożar, czy zadymienie. Mamy coraz lepszy sprzęt, który nie tylko usprawni naszą pracę, ale też poprawi bezpieczeństwo samych ratowników – dodaje.

Kamery termowizyjne w tym roku otrzymają jeszcze: OSP Stare Juchy, OSP Górowo Iławeckie, OSP Jonkowo, OSP Lubawa i OSP Świątki. Inny sprzęt ratowniczy otrzyma jeszcze ponad 60 OSP w regionie.

Fot. Grzegorz Siemieniuk

Zakup doposażenia będzie możliwy dzięki dotacji z WFOŚiGW w Olsztynie w ramach Działania 7. Zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, Poddziałanie 7.1 Wzmocnienie potencjału technicznego służb ratowniczych. Alokacja środków w tym konkursie wyniosła 300 tys. zł.

Grzegorz Siemieniuk

Profilaktyka uzależnień w działaniach Państwowej Inspekcji Sanitarnej

Działania Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. warmińsko-mazurskiego, dotyczą coraz to nowych obszarów życia człowieka. Zmieniają się i obierają nowe kierunki w zależności od pojawiających się czy narastających nowych problemów zdrowotnych. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych, to problem stary jak świat. Jednak w ostatnich latach, używanie różnych substancji psychoaktywnych, staje się coraz bardziej popularne, ale i coraz bardziej niebezpieczne. Narkotyki nowej generacji, tzw. „dopalacze”, uzależnienia krzyżowe od środków psychoaktywnych, coraz młodszy wiek inicjacji w używaniu substancji psychoaktywnych, śmiertelność młodych ludzi w związku z przyjmowaniem środków psychoaktywnych, to zjawiska polskiej sceny środków uzależniających. W odpowiedzi na te problemy, Państwowa Inspekcja Sanitarna od 2012 r. wdraża działania edukacyjne, mające przeciwdziałać i minimalizować te zjawiska. „Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych” KiK/68, program edukacyjny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?” czy kampania „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu!”, skierowana do kobiet w wieku prokreacyjnym i kobiet ciężarnych, mają na celu, między innymi, przybliżenie wiedzy o istocie uzależnienia.

Substancja psychoaktywna to substancja chemiczna, oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania. Substancje psychoaktywne lub środki je zawierające (używki), mogą być zażywane rekreacyjnie w celu wywołania zmiany świadomości (np. kawa, napoje alkoholowe, heroina, kokaina czy inne narkotyki, a coraz częściej także środki zastępcze, tzw. dopalacze.) lub w medycynie (np. opioidy czy kanabinoidy do łagodzenia bólu, stymulanty do łagodzenia objawów narkolepsji i ADHD, leki przeciwdepresyjne i przeciwłękowe w psychiatrii). Bez względu na cel, „powód” ich przyjmowania, używania substancji psychoaktywnych może „wymknąć się” spod kontroli.

Kontaktować się problemowo z substancjami psychoaktywnymi można na kilka sposobów:

- używać ryzykownie - kiedy pojawia się ryzyko wystąpienia strat w różnych obszarach funkcjonowania człowieka. W tej fazie kontaktów z substancją psychoaktywną najczęściej pojawiają się informacje o problemowym używaniu ze strony bliskich osób, problem dostrzega najbliższe otoczenie
- używać szkodliwie - kiedy dojdzie już do pojawienia się strat, np. w zdrowiu fizycznym czy psychicznym, w kontaktach z innymi ludźmi, pojawiają się konflikty z prawem, zaniebdywanie obowiązków
- być uzależnionym.

O uzależnieniu od substancji psychoaktywnych świadczą następujące objawy:

- utrata kontroli nad przyjmowaniem substancji psychoaktywnej (np. przyjmowanie jej ciągami; utrata kontroli nad swoimi zachowaniami pod wpływem substancji chemicznej; „luki pamięciowe” - „urwane filmy”; używanie w ukryciu czy w samotności; używanie w pracy czy w innych niesprzyjających temu okolicznościach)
- głód związany z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych - czyli natrętna, niepoahamowana potrzeba przyjęcia substancji z tendencją do natychmiastowej realizacji tej potrzeby
- zmiana tolerancji organizmu na przyjmowany środek - najczęściej potrzeba przyjmowania coraz to większej porcji środka w celu osiągnięcia pożądanego efektu
- objawy zespołu abstynencyjnego, związane z zatruciem organizmu substancją chemiczną
- straty w różnych obszarach funkcjonowania związane z używaniem substancji psychoaktywnej
- koncentracja życia wokół substancji psychoaktywnej, związana z coraz większą ilością czasu, energii przeznaczanych na sprawy związane z substancją psychoaktywną.

Na każdym etapie problemowego kontaktowania się z substancjami psychoaktywnymi można skorzystać ze specjalistycznej pomocy. W związku z tym, że problemowe używanie substancji psychoaktywnych jest chorobą, to skuteczna pomoc osobom używającym substancji psychoaktywnych w sposób problemowy, polegać powinna na leczeniu. Leczenie to głównie psychoedukacja i psychoterapia, w razie potrzeby poprzedzona odtruciem organizmu od substancji chemicznej, a w określonych przypadkach, wspierana także farmakoterapią.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Olsztynie, 10-561 Olsztyn, ul. Żołnierska 16
tel. 89 524 83 00, fax. 89 679 16 99, wsse.olsztyn@pis.gov.pl

Bezpłatna Infolinia Państwowej Inspekcji Sanitarnej
dotycząca problemu „dopalaczy”

800 060 800

Profilaktyka używania dopalaczy

Inwestycja w edukację gwarantem sukcesu

Edukacja jest płaszczyzną niezglębioną i wciąż otwartą na nowe perspektywy. Kurzętnik to gmina, która w 29% inwestuje w sektor oświaty i są to głównie zadania własne gminy. „Jesteśmy przekonani, że są to działania perspektywiczne, gdyż duży wpływ na przyszłość będzie miał poziom przygotowania najmłodszych pokoleń”.

Wojciech Dereszewski
Wójt Gminy Kurzętnik

W kurzętnickiej gminie funkcjonują dwie szkoły podstawowe i dwa zespoły szkół. Szkoły dysponują wysokim standardem bazy lokalowej i dydaktycznej. Oddaliśmy do użytku wielofunkcyjne boisko sportowe. Przy zespołach szkół zlokalizowane są orliki, siłownia na świeżym powietrzu. W jednej ze szkół znajduje się także pełnowymiarowa hala sportowa. Wszystkie ze szkół posiadają nowoczesny system ogrzewania. Termomodernizacja szkół, wyposażenie ich w nowoczesny system ogrzewania jest odpowiedzią na ekologiczne priorytety i standardy. Było to możliwe dzięki środkom unijnym. Efektem termomodernizacyjnych działań w obiektach szkolnych jest zmniejszenie rocznego obliczeniowego zużycia energii oraz ograniczenie emisji CO₂. Dokonano także rozbudowy i modernizacji jednego z zespołu szkół.

Szkola to nie tylko budynek, ale przede wszystkim ludzie – uczniowie, nauczyciele i pracownicy administracji i obsługi, którzy nadają poszczególnym placówkom indywidualny charakter, tworzą jej specyfikę. W gminie Kurzętnik uzyskaliśmy wyższy niż w kraju przelicznik uczniów na etat nauczyciela. Kraj – 11,5, gmina Kurzętnik – 12,73.

Wyzwaniem współczesnej edukacji jest także dostosowanie się do wymagań, jakie niosą ze sobą potrzeby sektora oświatowego. Obecnie coraz więcej uczniów charakteryzuje się pewnymi deficytami rozwoju intelektualnego i fizycznego, pojawia się coraz więcej zdiagnozowanych dysfunkcji. Wychodząc naprzeciw potrzebom uczniów nauczyciele podejmują studia podyplomowe, uczestniczą w kursach, warsztatach, panelach dyskusyjnych moderowanych internetowo, ustawicznie się kształcą, aby dostosować wymagania do indywidualnych potrzeb uczniów i podnosić jakość kształcenia. W każdej ze szkół gminy Kurzętnik zatrudniony jest logopeda, pedagog, nauczyciel posiadający kwalifikacje z tyflopedagogiki, surdopedagogiki i oligofrenopedagogiki. Pracują także neurologopedzi. Nauczyciele posiadają kwalifikacje z doradztwa zawodowego, mamy grupę przeszkolonych mediatorów, którzy rozwiązują konflikty drogą mediacji w szkolnych inkubatorach mediacji.

Oprócz programów rządowych, w których obligatoryjnie uczestniczą wszystkie szkoły w Polsce, są takie, które wyróżniają nasze szkoły wśród pozostałych placówek. W latach 2010–2014 w szkołach gminy Kurzętnik zrealizowano 43 projekty.

Dążąc do zapewnienia satysfakcji naszej społeczności, wysłaliśmy z pomysłem uruchomienia z dniem 1 grudnia br. dwóch żłobków. Nowo powstała instytucja zostanie dofinansowana ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3

W kurzętnickiej gminie funkcjonują dwie szkoły podstawowe i dwa zespoły szkół. Szkoły dysponują wysokim standardem bazy lokalowej i dydaktycznej. Oddaliśmy do użytku wielofunkcyjne boisko sportowe. Przy zespołach szkół zlokalizowane są orliki, siłownia na świeżym

„Maluch – edycja 2015”. Na wspomniane przedsięwzięcie otrzymaliśmy dotację w wysokości 785 200 zł.

Akcentujemy rolę edukacji przedszkolnej w dalszym funkcjonowaniu dziecka. W gminie Kurzętnik funkcjonuje przedszkole samorządowe i trzy inne formy wychowania przedszkolnego – punkty przedszkolne. Dużym wyzwaniem dla samorządów jest edukacja przedszkolna i zapewnienie już w tym roku wszystkim czterolatkom miejsc w przedszkolu, a w roku 2016/2017 trzylatkom. Wiele samorządów już dziś boryka się z tym nie lada problemem, gdyż trudnością są zarówno sytuacja lokalowa, jak i problemy finansowe.

Edukacja przedszkolna wpływa na rozwój psychomotoryczny dzieci, kształtuje od najmłodszych lat postawy prospołeczne i uczy umiejętności kluczowych, między innymi pracy w zespole. W gminie Kurzętnik wskaźnik upowszechnienia przedszkolnego sięga 65% przy średniej krajowej 59,3%, dla porównania w 2010 r. wynosił on zaledwie 21,0%.

Dzielimy się także dobrymi praktykami. Dzieci uczą się dwóch języków obcych od klasy I szkoły podstawowej, oprócz obowiązkowego jednego języka obcego nowożytnego – angielskiego, uczą się języka rosyjskiego. Skutkuje to doskonałymi efektami, umiejętności językowe uczniów rozwijają się, dzieci nie mają kłopotów z przyswajaniem słownictwa i komunikacją w języku obcym. Wprowadziliśmy zajęcia z elementów ekonomii, przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego. Kształcimy już od najmłodszych lat pod potrzeby lokalnego rynku pracy. Praktykujemy wizyty studyjne dzieci w lokalnych przedsiębiorstwach. Otwieramy edukację na funkcjonującą strefę ekonomiczną. Posiadamy bogatą ofertę zajęć dodatkowych, są wśród nich sportowe, szachowe, które doskonałą logiczne i analityczne myślenie, usprawniają pamięć i uczą koncentracji, wokally-instrumentalne, taneczne, teatralne, reporterskie. Funkcjonuje także Młodzieżowa Rada Gminy, która jest młodszym odpowiednikiem Rady Gminy, reprezentanci poszczególnych samorządów szkolnych uczą się samorządności, podejmowania i brania odpowiedzialności za swoje decyzje. Prężnie działa także Młodzieżowa Telewizja Internetowa, która zainicjowana została poprzez udział młodzieży w gimnazjalnych projektach edukacyjnych. MTI cieszy się ogromnym zainteresowaniem, efektem są liczne filmy z lokalnych uroczystości.

Jako jeden z nielicznych samorządów doceniamy wyniki w nauce uczniów, ważność potencjału intelektualnego i talentów uczniów naszych szkół. Zainicjowaliśmy stypendia szkolne dla uczniów szczególnie uzdolnionych intelektualnie oraz stypendia za osiągnięcia sportowe, artystyczne. Na wyżej wymieniony cel z budżetu gminy od drugiego półrocza 2011/2012, łącznie wypłacono 400 300,00 złotych.

Nasze działania w sektorze oświaty świadczą o tym, że małe wiejskie szkoły kształcą potencjał, rozwijają pasje, wybudzają i szlifują talenty mimo dysproporcji pomiędzy miastem a wsią. W szkołach uczniowie nie tylko zdobywają wiedzę, ale także rozwijają swoje pasje oraz zainteresowania. W każdej ze szkół czują się naprawdę bezpiecznie. Szkoły są dla naszych uczniów Małą Ojczyzną – gwarantem sukcesu.

ZASADY KONKURSU „EKO – SOŁECTWO”

Redakcja Pulsu Regionu Magazynu Samorządów Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie organizuje po raz **piąty** konkurs zbiórki elektrośmieci.

Zbieramy: lodówki, zamrażarki, roboty kuchenne, pralki, Kuchenki, czajniki, tostery, zmywarki, suszarki, żelazka, odkurzacze, telewizory, radia, komputery, laptopy, drukarki, monitory, telefony, maszyny do szycia, golarki, zabawki elektryczne, baterie, silniki elektryczne, dojarki itd.

Zapraszamy wszystkich sołtysów do udziału w akcji, wyznaczenie miejsca na zbiórkę oraz podanie terminu rozpoczęcia i zakończenia.

Udział w konkursie należy zgłosić redakcji do **30 września** listem z pełnym adresem i telefonem kontaktowym

Minimalna waga odpadów – 500 kg.

Odbiór ustalony będzie z każdym sołectwem indywidualnie

Elektrośmieci odbierać będzie firma Remondis Electrorecycling Sp. z o.o

Institucje wspierające zwycięzców: WFOŚiGW w Olsztynie, Remondis Electrorecycling Sp. z o.o, Organizacja Odzysku Electro-System, Samorząd Wojewódzki, W-MIRol w Olsztynie, W-MODR w Olsztynie, ARR w Olsztynie

**I miejsce - 1500 zł, II-IV miejsce - po 1000 zł,
V-X miejsce po 500 zł.**

Pozostałym uczestnikom przekazane zostaną upominki ufundowane przez:
ZGOK Olsztyn, TUW Biuro Regionalne Olsztyn, Remondis Electrorecycling Sp. z o.o

DODATKOWO PROWADZONA BĘDZIE KLASYFIKACJA NA NAJBEZPIECZNIEJSZE GOSPODARSTWO.

Pracownicy KRUS z zarekomendowanych przez sołtysów gospodarstw wybiorą trzy najlepsze, którym zostaną wręczone równorzędne nagrody rzeczowe na podsumowaniu konkursu w listopadzie br.

Serdecznie zapraszamy wszystkich do udziału w konkursie

Współfinansowano ze środków WFOŚiGW w Olsztynie

REMONDIS®
ELECTRORECYCLING

Kontakt:
Inter Prim Sp. z o.o.
Redakcja Puls Regionu
Magazynu Samorządów Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

ul. Św. Wojciecha 2/23
10-038 Olsztyn
tel. 89 535 48 90
Irena Węgrowska
kom. 501 246 598

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ